

שלמה פרידריך פאדים

שפה מובנת לעמים

טמו של מנחם בגין די היה בו כדי לעורר בהם רוב דרך ארץ ומלוא ההערצה למי שהיה מפקדו של הארגון הצבאי הלאומי. כולם היו גם מקרים של פגישה עם מדינאי, אשר שגריר ישראל כבר הספיק להתקשר עמו מקודם כדי למסור לו מה דעתו של ה"גוריון על בגין, עם כל הכרוך בזה... וארץ ה"הוות לרושם שמנחם בגין הצליח תמיד להשאיר על כל האישים עמם בפגש. הביאור ההתעורבות הקודמות אך לעג על ראש בעליהן. בהקשר זה חייבים לציין כי לא תמיד הגן שגרירי ישראל לפי ההוראה שקיבלו מ"הבוס". במדינות מסוימות הביעו השגרירים בהודמנויות שונות את תודתם למר בגין עבור ביקורו, שלדבריהם הביא תועלת רבה למדינת ישראל. כי האמת היא שאת שפתו של מר בגין מיטיבים להבין כל אותם העמים ששאיפתם היא לחיות בכבוד, תוך בטחון ועצמאות.

***

ידידים רבים זכש מר בגין בכל הארצות בהן ביקר, אך על כולן בצרפת. קשה לומר כי נציגיה של ישראל בארץ זו, בשנות התמישים, גילו יחס אוהד לתנועת דיבוטינסקי בכלל ולמר בגין בפרט, אך לא עלה בידם לחבל ביחסים הידידותיים שבין מר בגין לבין אישים חשובים בניהיה המדינית בצרפת. כדאי לתאר כאן מקרה אחד, המדגים יפה כיצד גויים מיטיבים להבין את שפתו של בגין.

היה זה בשנת 1958, שעה שמנחם בגין הוזמן לצרפת כאורחם של שני שרים בממשלה: ז'ק סוסטל ואדמונד מישלע. בארוחת צהריים שנערכה לכבודו השתתפו מלבד המארחים גם השרים מאלרו ולזשן, הגנרל קעניג, ומי שהיה אותה שעה מנהל הכללי של משרד החוץ — מר לואי ז'קס, ורבים אחרים. לאותה ארוחה הוזמנו גם מר יעקב צור ומר שניאורסון שהיו בימים ההם שגריר וקונסול בפריס, וכך נציגו של משרד הבטחון א. בן נחן. באותה תקופה הרבו לדון בצרפת על התכנית החודשה ליצירת הקהילה הצרפתית. שגריר ישראל מר צור — שהיה ממתנגדיה של ברית ערוכה בין צרפת לישראל — רצה "להתחכם" והיקשה קושיה: "מה דעתך על כך — שאל יעקב צור את בגין — שגם מדינת ישראל תכנס לחברה לקהילה הצרפתית?" הרגשתי עד כמה היה זה למדת רוחו של מר בגין ש"קושיה" כזאת הוצגה לו דווקא במסיבה כזאת ובפני קהל זה. ואולם תשובתו באה מיד ובתריפות: "אלפים שנה גשא מעם היהודי בסבל לא יתואר, משום שלא היתה לו מדינה; לאחר מלחמה קשה הוא הצליח לכבוש לעצמו את העצמאות ואי-התלות. מדינתנו כה צעירה — טרם הספקנו למצוא את כל שמחת העצמאות!" "בראד בגין!" — קרא מיד הגנרל קעניג — הצדק עמך!" גם שאר הנוכחים קיבלו את דעתו של בגין בהבנה ובהערכה, ואולם היחיד שנשארו גבוך היה דוקא מר צור: הוא עדיין לא הבין את השפה אותה מבינים בני כל העמים, שפת "בן מלך והדר".

מדינאי שמלאו לו 50 שנה, ושמו ידוע בעולם והוא נערץ על תומכיו, הינו מדינאי צעיר שלפניו עתיד גדול, עברו המפואר, מסירותו ללא גבול למולדת, פעולתו המתמדת בקרב האומה, מעלת מחשבתו ושפתו המובנת למנהיגי העמים — בזכות כל אלה מנחם בגין הוא האיש אשר תקוותנו מלווה אותו כי יביא בקרוב את תנועת דיבוטינסקי להגשמת האידיאלים ולנצחון המלא.

מי שלא היה חבר בית"ר בפולין לא יוכל להעריך את מלוא החשיבות שנוצר זה לאישיותו של נציב בית"ר בארץ זו. בעיני מאה אלף בני נוער בפולין היה זה לא רק המפקד, אלא הטוב שבין טובי הנוער היהודי במדינה. גם לגבי שאר סניפי בית"ר בעולם נודעה לנציב בית"ר בפולין עמדה מיוחדת, משום שרוב המניין ורוב בניו של תנועת דיבוטינסקי מצויים היו ביישוב היהודי הגדול ביותר באירופה שלפני מלחמת העולם השנייה, דהיינו בפולין.

מנחם בגין היה אחרון הנציבים של בית"ר בפולין שלפני ההשמדה, ובתקופה זו של ערב מלחמה הוטלו עליו משימות קשות מאד. כמורו ורבו היה גם עליו לנסוע מעיר לעיר ולקרוא ליהודים לאיחוד ארציהם אולם עיקר תפקידו היה למצוא את כל השיטות והדרכים האפשריות להיגוף הנוער ולעליית הצעירים ארצה בכל דרך ישירה ועקיפה. ר"ח המהפכנית הסוערת של הנוער הבית"רי למען מאבק השחרור, לא בקלות ניתן לרס"נה, ובכל זאת המשמעת בתנועת נוער לוחמת זו היתה למופת. למרות האפליה שקיימה כלפיהם הסוכנות בחלוקת הסרטיפיקאטים ולמרות האוירה המזכאה שיצרה האנטישמיות החמורה בפולין, המתונו צעירי בית"ר בסביבות ליום בו תינתן פקודת העליה.

מלחמת העולם פדצה בטרם ציפו לה, ולרבות מתכניות בית"ר בא הקץ בטרם הספיקו להתגשם. העבודה האינטנסיבית בארגון עליה בו שותקו; הקורסים של אצ"ל לא יכלו עוד להתקיים. הדבר שאיש לא יכול להאמין בו אמנם יצא לפועל: היטלר וסטלין מצאו שפה משותפת. פולין חולקה בין מוס"ק וברלין, והושם קץ לחיים היהודיים בתוססים במדינה זו גם כן. קורמנים החחילו בפעולות ההשמדה הפיסית, והדוסים החלו בעריכת משפטים, מאסרים והגלות של מנהיגים הציוניים. גורלו של מנחם בגין רצה כי יגיע למאסה בידי הרוסים!

***

אחר שחרורם מסיביר שוטטו רכבות בני נוער ברחבי מדינת הסובייטים, רביניהם גם אלפי בית"רים. הם לא נהגו לטפס על פעולותיהם בעבר, אולם בהיותי אני עצמי אחד מן "המשוחררים" פגשתי רבים מהם. כיום אין לתאר כלל באלו דרכים עקלקלות הגיעה לאוני הידיעה שמנחם בגין נמצא לא החוק מסמארקאנד, בעיירה ששמה דזיאק, בדרך לא דרך, ללא כרטיס רכבת הגיעתי שמה כדי לראות את נציב בית"ר מפקדי... אולם אחרתי: הוא כבר התגייס ליצבא הפולני ואני מצאתי רק את אחותו וגיטו שנשארו בעיירה.

לצערי לא הייתי בין המאושרים שעלה בידם לעזוב את "גן העדן האדום" ושוכו לעלות לישראל בשורות הצבא הפולני. מתי לפוס קשה אילצה אותי להישאר שם עד לסוף מלחמת העולם השנייה. ואולם אחד הימים המאושרים ביותר הזכורים לי מכל תקופת היותי ברוסיה, היה היום בו נודע לי כי מנחם בגין הגיע לישראל והוא עומד בראש הארגון הצבאי הלאומי.

עתה הוגנים אנו את יום הולדתו ה-50 של מנחם בגין. הוא הנהו לא רק האיש שהיה בעבר נציב בית"ר בפולין ומפקד אצ"ל, אלא המדינאי והמנהיג הממשיך גם בהווה בהגשמת חזרת הציונות הממלכתית. בהיותי בשליחות תנועתנו במדינות שונות, היה לי הכבוד להשתתף בשיחות וביפגישות רבות שקיים מנחם בגין עם מנהיגי המדינות. לא פעם נכנסנו עם מדינאים אשר